

K Januta
6443 So Washonaw

LAISVOJI LIE

Lietuvių savaitraštis
Leidžia Lietuvos
Atgimimo Sąjūdis
3157 So Emerald Ave.
Chicago 16 Ill.
Victory 2-4372.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

FREE LITHUANIA

Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian
Regeneration Association
3157 So. Emerald Ave.
Chicago 16, Ill.
Victory 2-4372.

"Entered as second class mat-
ter at the post office at
Chicago, Illinois."

Laisvoji Lietuva

IX metai.

Kaina 10 c.

Ketvirtadienis, rugpjūtis (August) 11 d. 1955 m.

Kaina 10 c.

Nr. 32 (254)

"O žeme, mano žeme, kaipgi nemylėti,
Kaip neverkt netekus, motina, tavęs!
Jei dar kartą grįžti Tėviškėn galėčiau,
Išbučiuočiau žemę — juodžemio raukšles!..."
Iš "Sibiro tremtinio kūrybos."

Lietuviškos pasaulėžiūros reikalai

Kol žmogus nepažino žemės, tol dangus jam buvo aiškus, bet kuo daugiau aiškėjo žemės paslaptys, tuo daugiau niuokėsi ir tamsėjo jam dangus.

Johan Nestory

Kiekvienas subrendęs žmogus turi turėti pasaulėžiūrą — savo pažiūrą į dangaus ir žemės reikšmius. Turi turėti savo kritikos matą, pagal kurį galėtų vertinti praeities ir dabarties įvykius ir daryti spėjimus atečiai. Pasaulėžiūra padeda žmogui susirasti trumpiausią kelią ir išvengti daugelio klaidžiojimų, beieškant savojo dievo, arba savo gyvenimo prasmės. Todėl nenuostabu, kad jauni žmonės su ypatingu dėmesiu seka didžiųjų žmonių gyvenimą, ieško jų mintyse ir darbuose to, kas galėtų padėti surasti jaunam žmogui raktą į įvairių paslapčių bei problemų išsprendimą.

Tačiau, ir didžiausios mintys, jeigu jos nesukrečia masių ir nepastumia jų vieningai akcijai, neatsiekia tikslo.

Ne tas yra didis, kas sukuria didesnes mintis bei idėjas, bet tas, kas šimtmečiais kurtų išminčių išmintį sugeba perduoti plačių masių nuosavybėn. Šalia kiekvieno istorinio ar dvasinio žmonių sukretimo, buvo ir bus didelė asmenybė, simbolizuojanti šio sukretimo charakterį ir turinį.

Sunku, beveik neįmanoma būtų tiksliai nustatyti, kada prasidėjo lietuvių tautinis atgimimas, jeigu mes neturėtume tokių asmenybių, kaip Dr. Jonas Basanavičius, Dr. Vincas Kudirka ir kt. Nėra jokių abejonių, kad Basanavičius pradėjo šaukti tada, kada jis juto, kad jo šauksmas pasiekia daugelio žmonių širdis ir protas. Šaukimas be atgarsio nepalieka pėdsakų ir išnyksta iš gyvenimo, kaip dūmai blaškomi vėjo.

Kurdami ir ieškodami lietuviškos pasaulėžiūros pradmenų, noroms — nenoroms mes ieškome lietuviškos asmenybės, ryškiausiai simbolizuojančios lietuvių tautos pažiūrą, tikėjimą ir mąstymą. Kas yra toji asmenybė, apie kurią galėtų susispiesti bent didžioji dalis lietuvių tautos? Pats faktas, kad lietuvių tauta yra susiskirstčiusi į tiek daug grupių rodo, kad lietuvių tauta neturi vieno dievo, apie kurį spiestųsi tautos didžiūma.

Ir gerai organizuotos pastangos padaryti vieną ar kitą lietuvių didžiųjų tautos simboliu, nedavė laukto rezultato. Protaujantis lietuviškos galvos ir ieškantis sie-

los, pasidalino tarp Smetonos, Vol-demaro, Slezevičiaus, Vallokaičio, Šalkauskio ir kitų. O šioms pasitraukus iš gyvenimo, atsirado visa eilė naujų lietuviškų kunigaikščių, kurie nebeprapažįsta nei vieno didžiojo. Nenuostabu todėl, kad šiandien šaukiame vienybės, tačiau, kol neatsiras asmenybė, kurios šaukimas pasieks plačias lietuvių mases, visi šauksmai bus be atgarsio ir be pėdsakų.

Lietuvių tautos išsilaisvinimo kova užsiesė ilgai, negu buvo numatyta. Didelė dalis geriausių kovotojų žuvo nelygioje kovoje. Prieaugusios tautos ryšiai su Lietuvos praeitimi silpnėja. Lietuviai savame krašte yra veikiami svetimų idėjų, svetimų dvasių. Jėga ir prievarta kalamas rusiškas komunizmas vos gimusiam lietuviui, paralyzuoja tėvų pastangas išsaugoti savo vaikus Lietuvai. Tragikoje pavergto krašto padėtis įpareigoja laisvojo pasaulio lietuvius bent dalinai užsklesti tą spragą, išugdant galimai daugiau stiprių, apsisprendusių lietuviškų asmenybių. Bene geriausiai šį reikalą suprato lietuvių studentai ir su jaunatvišku entuziazmu išėjo ieškoti ir kurti lietuviškos pasaulėžiūros pagrindus, svetimose ir labai sunkiose sąlygose.

Neturėdami lietuviškos žemės po kojų ir neįsėjusdami Lietuvos miškų ir laukų kvapo, šie drąsūs jaunuoliai pradėjo tiesti kelius į ir nežinomą Lietuvos ateitį.

Jų sunkų ir nepelningą darbą politiškai susiskaldžiusi lietuviškoji emigracija dar labiau sunkina. Matydami vyresniosios kartos nesugebėjimą sekti šokuojančiais gyvenimo pėdsakais, jaunieji ryžtasi savarankiškiems žingsniams ir sprendimams. Stebėdami ir vertindami jaunųjųėjimus, mes pasigendame asmenybių, kurios būtų išaugę ir subrendę nepriklausomos Lietuvos sąlygose ir sudarytų natūralią jungtį tarp buvusios ir būsimos Lietuvos. Mes pasigendame Vydūno — Šalkauskio minčių didybės ir nemeluoto tikėjimo savuoju pasauliu.

Ieškodami kelių, vedančių į Lietuvos ateitį, mes turime pradėti nuo lietuvių tautos praeities įvykių ir svarbesniųjų jos veikėjų pažinimo.

Trumpas bet kūrybingas nepriklausomo gyvenimo laikotarpis, galėtų būti mūsų kūrėjams neišsamiųjų šaltinių savai kūrybai. Tačiau, šis šaltinis mūsų išsivijęs yra paverstas į tamsiausią balą, kurioje yra sunku atskirti, kur pasibaigia bolševikų pilamos srutos

POLITIKOS LAUKUOSE

Koegzistencijos lenktynės

Koegzistencijos žodis pasidarė labai madnas. Juo norima pabrėžti, jog tarp sovietų ir laisvojo pasaulio sugyvenimas ir bendradarbiavimas galimas. Koegzistencija turi baigti šaltąjį karą ir sumažinti karo pavojų. Koegzistencijos svajotojai tydomis apeina sovietų pavergtus kraštus. Pavergtųjų priminimas didelė raktis koegzistencijai. Europoje koegzistencijos mintį stipriai palaiko marksistinių pažiūrų politikai Prancūzijoje, Italijoje, Vakarų Vokietijoje ir oportunistiniai prekybininkai Anglijoje.

Laisvojo pasaulio politikai klaidingai mano, jog koegzistencijos garbė priklauso Churchillui, kuris pirmasis iš vakariečių įžiūrėjęs, jog su naujaisiais Kremliaus vadais sugyvenimas ir bendradarbiavimas yra galimas, tik reikia nutaikyti gerą laiką ir išnaudoti pasitaikiusias progas. Tikrumoje, tikrasis koegzistencijos autorius yra Stalinas. Stalinas ne kartą yra vakariečiams sakęs, jog sovietų ir vakariečių sugyvenimas galimas. Tik Stalinas nevertėjo koegzistencijos žodžio. Stalinas koegzistenciją rėmė sovietų jėga. Jėgos būdu Stalinas siekė koegzistencijos Jaltos ir Potsdame. — Ginklb jėga Stalinas ieškojo koegzistencijos Graikijos pilietiniu karu, Berlyno blokada, Korėjos ir Indokinijos karais. Naujieji Kremliaus vadai koegzistencijos siekia šypsena. Patirtis rodo, jog sovietinė šypsena gali būti pavojingesnė už sovietinį ginklą. Sovietinės jėgos demonstravimas išugdė vakariečių karinę jėgą, bet sovietų rodmai šypsena vakariečiai dar neturi atsakymo.

Bastilijos paėmimo šventės metu Prancūzijos ambasadoje Maskvoje kažkas iš sovietų didžiųjų prastarė, jog derėtų Amerikai ir Sovietų Sąjungai pasikeisti valstybių galvų vizitais. Europoje toji mintis sutikta labai palankiai. Genevoje didieji kažka apie tai galvojo. Valstybės sekretorius Dulles, kaip rašo šveicarų spauda, tokiai minčiai pasipriešinęs. Sovietų vadai, kurie taip laukė oficialaus kvietimo aplankyti Ameriką, negavo. Angli-

jos ir prasideda įvairių partijų sukurtoji jovalyne. Šviesesni straipsniai bei knygos apie netolimą Lietuvos praeitį yra reti svečiai skaitančioje visuomenėje, kurios eilės kasdieną retėja ir silpnėja. Grįždami prie pagrindinio klausimo, mes pasigendame kūrėjų, kurie pavaizduotų lietuvių tautos būdą ir lietuvių tautos dvasią tokia, kokia ji iš tikrųjų yra. Mes pasigendame ne tik kūrėjų, bet ir sąžiningų kasdienio gyvenimo vykdytojų, kurie savo sąžiningumu ir teisingumu reprezentuotų lietuvių tautą, kaip vieną sąžiningiausių ir doriasiausių tautų visame pasaulyje. Gero žmogaus ir gero lietuviu savybės ejo iš kartos į kartą, palydimos lietuviško žodžio, dainos ir liaudies kūrybos. Liaudies kūryboje ir tenka ieškoti lietuviškos pasaulėžiūros pradmenų, kurie prityrusio kūrėjo rankose gali ir turi švytėti kieto ir brangaus akmenio švytėjimu.

ir prasideda įvairių partijų sukurtoji jovalyne.

Šviesesni straipsniai bei knygos apie netolimą Lietuvos praeitį yra reti svečiai skaitančioje visuomenėje, kurios eilės kasdieną retėja ir silpnėja.

Grįždami prie pagrindinio klausimo, mes pasigendame kūrėjų, kurie pavaizduotų lietuvių tautos būdą ir lietuvių tautos dvasią tokia, kokia ji iš tikrųjų yra. Mes pasigendame ne tik kūrėjų, bet ir sąžiningų kasdienio gyvenimo vykdytojų, kurie savo sąžiningumu ir teisingumu reprezentuotų lietuvių tautą, kaip vieną sąžiningiausių ir doriasiausių tautų visame pasaulyje. Gero žmogaus ir gero lietuviu savybės ejo iš kartos į kartą, palydimos lietuviško žodžio, dainos ir liaudies kūrybos. Liaudies kūryboje ir tenka ieškoti lietuviškos pasaulėžiūros pradmenų, kurie prityrusio kūrėjo rankose gali ir turi švytėti kieto ir brangaus akmenio švytėjimu.

ja Ameriką pralenkė. Jau pranešta, jog sovietų Bulganinas ir Chrusčevas ateinančių pavasarį aplankys Angliją. Neabejotina, jog sovietai pakvies Edeną aplankyti Maskvą. Tarp vakariečių prasidėjo koegzistencijos lenktynės. Nauda tik sovietams. Bent metams sovietai jau užsitikrino konferencijas, nieko neduodant bendradarbiavimą, vakariečių skaldymą. Koegzistencijos bangoje sovietai nori sustiprinti savo ūkinę padėtį ir pasigaminti vandenilio bombą. Jei vakariečiai nenusileis, tada Kremliaus vadai vėl grįš prie Stalino rūšies koegzistencijos.

Koegzistencijos žaidimas pavojingas. Jis pragaištingas visiems sovietų pavergtiesiems. Bet jis yra eigoje. Priešakyje matom daug pavojingų koegzistencijos bandy-

Adenauerio kelionė į Maskvą

Rugsėjo pradžioje Vakarų Vokietijos kancleris Adenaueris vyks į Maskvą. Maskvą sutiko priimti Adenauerio sąlyga, jog jo kelionė į Maskvą nereikia komunistinės Rytų Vokietijos pripažinimo ir rytinių Vokietijos žemių atsisakymo. Šis faktas rodo, jog sovietai būtinai siekia turėti ryšius su Vakarų Vokietija. Sovietai nori išsikalbėti su Vakarų Vokietija visais klausimais. Sovietai reikalauja neginkluotos Vokietijos, sieks ją išmesti iš vakariečių globos. Turės sovietai ką ir siūlyti. Rusija ir Vokietija tradiciniai draugai ir priešai. Anuomet Vokietija padėjo Rusijai atgauti komunistinės revoliucijos vadą Leniną. 1922 metais Sovietų Sąjunga Italijos Rapollio mieste pasirašė slaptą sutartį, kuri padėjo Vokietijai išskirti. Labai atsimintas 1939 m. sovietų — vokiečių susitarimas, leidęs Vokietijai pradėti karą. Panašūs gundymai sovietus vilioja ir dabar. Jei Vokietija būtų palikta neutrali ir neginkluota, kelerių metų bėgyje ji būtų apginkluota sovietiniais ginklais.

Sveicarų "Weltwoche" po Genevos konferencijos rašė, jei sovietų — vakariečių koegzistencija gerai vystysis, vakariečiai gali nusileisti Vokietijos reikalavus. Adenaueris vakariečiams nepamainomas tik šaltajam karui vesti. Šita užuomina paskatino sovietus skubiai veikti ir skubiai kvieisti Adenauerį į Maskvą, priimant jo ankščiausias sąlygas. Betgi vakariečiai bijos Vokietijai palikti tuštumą, žinodami, jog tą tuštumą užpildytų sovietai.

Adenaueris Maskvoje pirmoje eilėje reikalauja paleisti visus vokiečius karo belaisvius. Jis taip pat pabrėžė, jog Vokietija neatsisako savo žemių rytuose. Spaudoje jau yra spėjolijimų, jog Adenaueris primins, jog Vokietija nepripažįsta Pabaltijo kraštų prijungimo prie Sovietų Sąjungos. Tai išplaukia iš Vokietijos nusistatymo grąžinti Vokietijai Karaliaučiaus sritį. Vokietija nenori turėti sienų su sovietais. Vokietija gali pajudinti Pabaltijo klausimą. Tokioje padėtyje matom, kaip svarbu mums įsitvirtinti Bonnoje, kaip rašėm praėjusiam "Laisvosios Lietuvos" nr. Be Vokietijos, tuo tarpu niekas mūsų bylos realiai nepajudins. Suprantama, Vokietija Baltijo kraštų dar negali išlaisvinti, bet jos rytinių sienų pajudinimas jau siekia ir mūsų žemę.

Dviguba koegzistencija

Po Genevos konferencijos visi didieji džiaugėsi, jog ateityje bus

IŠ VISO PASAULIO

Prasidėjo JAV — kom. Kinijos derybos

Pasibaigus keturių didžiųjų konferencijai, tuose pačiuose Jungtinių Tautų rūmuose Genevoje, rugpjūčio 1 d. prasidėjo nauji pasitarimai tarp JAV ir kom. Kinijos. J. A. Valstybes atstovauja jų pasiuntinys Čekoslovakijoje, o kom. Kiniją — jos pasiuntinys Lenkijoje. Prasidedant šioms deryboms, abi vyriausybės paskelbė, kad derybos vyks dėl abiejų kraštų piliečių grąžinimo iš savo kraštus, t. y. dėl 51 amerikiečio, įskaitant 11 lakūnų, kurie yra kalinami kom. Kinijoje ir dėl 50 kinų studentų J. A. Valstybėse, kurie yra pareiškę norą grįžti į kom. Kiniją, bet, kurie dėl savo igytų kariniai svarbių žinių nebuvo leidžiami išvykti iš J. A. Valstybių. Tačiau iš abiejų kraštų aukštųjų pareigūnų pareiškimų matosi, kad iš šių derybų tikimasi ir kitų svarbesnių klausimų išsiaiškinimo, ypač Formozos klausimo išsprendimo. JAV noras derėtis su kom. Kinija nepatinka antikomunistiniams Azijos kraštams, ypač Pietinei Korėjai ir Taut. Kinijai. P. Korėjos prezid. Rhee net pagrasino norįs išlaisvinti teritorijas, paliaubų sutartimi atiduotas komunistams. Jį nuraminti iš Japonijos į Seulą atvyko JAV Tol. Rytų vadas gen. Lemniter ir 8-tos armijos vadas White. Formoza suaktyvino aviacijos veiksmus, siūsdama žvalgybos lėktuvus toli į kom. Kinijos teritoriją ir puldama anglų prekybos laivus, vykstančius į komunistų uostas. Genevoje prasidedant deryboms, kinų komunistai paleido 11 amerikiečių lakūnų, nuo Korėjos karo laikomų kalėjime, neva, už šnipinėjimą. Paleidžiant buvo paskelbta, kad jiems bausmės vykdymas sustabdomas. Per Hong Kongą jie pasiekė Japoniją ir dabar vyksta namo. Šis komunistų žestas daugelį Amerikoje bando jiti-

galima tartis. Bulganinas Maskvoje atmetė Amerikos prezidento planus. Tai buvo pirmas smūgis koegzistencijai. Bet Baltieji Rūmai Washington nemano, jog sovietai visai duris užtrenkė. Koegzistencija nepalaidota. Kita ranka tas pats Bulganinas vakariečių ambasadų galvas su šeimomis pakvietė praleisti sekmadienį jo viloje. Tai rodomas, jog koegzistenciją tęskim toliau. Sovietai koegzistenciją kitaip supranta. Jie niekur nenusileidžia, tik nuolaidų laukia. Koegzistencijos bandymuose jų pagrindinis ginklas šypsena, kuri vakariečių gundo, nes Stalino laikais sovietinės šypsenos nematė.

Sovietai į Maskvą pakvietė ir Prancūzijos premjerą. Jei nesiseks su vokiečiais, bus nuolankūs prancūzams, jei seksis su vokiečiais, Prancūzijai Kremlius bus kielnesnis. Koegzistencija sovietams duoda pagrindines vadžias į jų rankas.

Amerikos derybos su Kinija Genevoje užmautos ant sovietinės koegzistencijos kurpalio. Amerika norėjo pirmoje vietoje kalbėtis dėl lakūnų paleidimo, kitus klausimus nustumdama į antrą vietą. Bet komunistinė Kinija Amerikos lakūnus paleido konferencijos išvakarėse. Pirmoj vietoj paliko tie klausimai, kurie labiau rūpi Kinijai.

(Nukelta į 3 psl.).

inti, jog su komunistais bus galima susitarti. Tik vienas sen. Mc Carthy puolė prezidentą, kad derybomis su kom. Kinija išduodami Amerikos draugai Azijoje. Tačiau ir šį kartą jis paliko tik "bal-sas tyruose".

Bulganinas laiko keturių konferenciją naudingą.

Kaip prez. Eisenhoweris, grįžęs iš Genevos, taip ir Bulganinas, specialiai surašyti sovietų aukščiausiai tarybai pareiškė, kad keturių konferencija buvusi naudinga. Tačiau jis sukritikavo visus vakariečių pasiūlymus, kaip nepriimtinius ir pareiškė, kad, nežūrint visų noro nusiginkluoti, ginklavimosi lenktynės, ypač atominų ginklų srityje, vyks, kaip ir iki šiol vyko. Tačiau sekantią dieną po to, kai prez. Eisenhoweris spaudos konferencijoje išreiškė viltį, jog sovietai nepalaidos galutinai nusiginklavimo planų, netikėtai Bulganinas vėl atvyko į Aukščiausios Tarybos posėdį ir pareiškė, kad jis blogai buvo suprastas užsienio. — Sov. Sąjunga, jis pareiškė, galutinai neatmetanti prez. Eisenhowerio pasiūlymo pasikeisti kariniais žemėlapius ir leisti savose teritorijose skraidyti kitų valstybių žvalgybiniam lėktuvams; tas pasiūlymas, esą, dar studijuojamas, tačiau jis nesąs toks praktiškas, kaip kad sovietų pasiūlytas nusiginklavimo planas, kurį vakariečiai atmetė.

Prancūzijos min. pirm. Fauze rudenį vyks į Maskvą.

Vak. Vokietija ir Prancūzija pasirašė 1 milijardo dol. prekybos sutartį. Tai yra didžiausia abiemis kraštams prekybos sutartis.

Bulgarija pašovė per jos teritoriją skridusį

Izraelio keleivinį lėktuvą. Žuvo 58 žmonės. Atsakydama į griežtas Izraelio notas, Bulgarija pažadėjo atlyginti neuostolius ir nubausti kaltininkus.

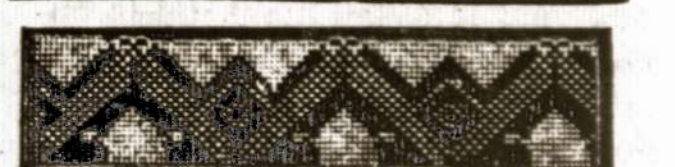
Sov. Sąjunga

niekio neprašysianti iš Vak. Vokietijos už santykių atnaujinimą. Tokias žinias Bonna gavo iš sovietų prieš kanclerieriui Adenaueriui išvykstant į Maskvą.

Baltieji Rūmai paskelbė, kad prez. Eisenhoweris patvirtino planą —

pagal kurį numatoma apie 1958 metus paleisti ir erdvę teniso sviedinio didumo žemės satelitą, kuris skries aplink žemę 18.000 mylių į val. greičiu 200—300 mylių aukštyje nuo žemės. Tas satelitas turės instrumentus matuoti erdvėje esančiam radioaktyvumui, dulkei, temperatūrai, žemės magnetinumui ir užregistruos šiuos davinčius radiojėgų keliu perduos žemėje esančioms radijo stotims. Satelitas bus išašutas išobulintomis reketomis. Gautomis žiniomis bus pasidalinta su visomis valstybėmis, neišskiriant ir Sov. Sąjungos. JAV Kongresas išsiskirstė atostogų.

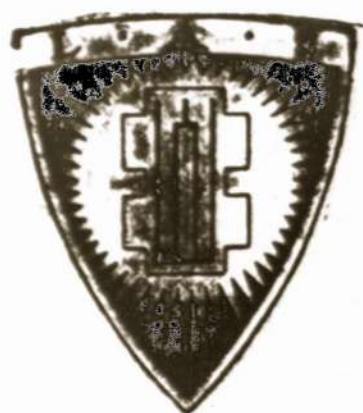
prieš tai paskubomis priimdamas daugelį įstatymų, jų tarpe atlyginimo minimumo pakėlimą nuo 73 centų iki 1 dol. į val., pratęsimą kariams tarnybos įstatymo ir kt. Prez. Eisenhoweris nepatenkintas, kad nebuvo priimti jo pasiūlyti svarbūs įstatymai, kaip kelių, namų ir mokyklų statybai remti įstatymai, sveikatos apsaugos įstatymas, atominio taikos laivo statyba ir kt.

LAISVOJI LIETUVA

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

FREE LITHUANIA

LITHUANIAN WEEKLY

Published every Thursday by
LITHUANIAN REGENERATION
ASSOCIATION
8157 So. Emerald Ave.,
Chicago 16, Ill.
Telephone: Victory 2-4372.

Pavarde ar slapyvardė pasirašyti
straipsniai ne visada išreiškia re-
dakcijos nuomonę.

Prenumerata:

Metams — 4.50; pusel metų —
2.50. Atskiras numeris 10 ct. —
Subscription per year — \$4.50;
6 months — \$2.50; 10 c. per copy.

Vyr. redaktorius Vyt. Staneika.
Redaguoja Redakcinė Komitija.
Straipsnius ir korespondencijas re-
dakcija taisy ir tarpina savo nuoiū-
ra. Nesunaudoti rankraščiai grąžina-
mi autoriams pareikalavus.

"Tai visas mūsų turtas"

Vasario 16-sios gimnazijos mokiniai laukia pletų

Miami, liepos 27 d. 1955.

Gerb. p. Redaktorium!

Skaitydamas "Laisvojoje Lietu-
voje" straipsnius, liečiančius Vas-
ario 16 Gimnaziją Vokietijoje ir
jos vargus, laikau pareigą patiekti
Jums asmeninį laišką, kurį gavau
iš vienos jaunos lietuvaitės, studiuo-
jančios Paryžiuje, besilankančios
Vasario 16 Gimnazijoje.

Kadangi laiškas labai įdomus
savo žiniomis ir įspūdiškais iš to
mums taip brangaus lietuvišybės ži-
dinio tremtyje, tikiu jog būtų ge-
ra patalpinti "Laisvojoje Lietuvoje",
taip, kad platesnė visuomenė
turėtų progos pajusti tą, ką mes
čia pajutome, perskaitę tas eilutes.

Pridedu laiško originalą ir pra-
šau p. Redaktorių vartoti pagal
savo nuomonę.

Su pagarba —

L. Jankūnienė

Münchenas

Brangl,

Minėjau Tau turbūt jau pasku-
tiniame laiške, kad keliausiu per
pasaulį su savo drauge kanadiete ir
jos mama. Gegužės 28 d. susitiki-
kome visos (jos su Renault mašine-
le) Kaiserslauterne ir leidžia-
mės pirmyn per gražiąją Bavariją,
link Austrijos. Vokietija vien tik
gyvuoja, žydi, kruata — kraštas vėl
iškilęs, kaip putojantis alus. Daug
Tau gal galėčiau apie tai kalbėti,
bet gana bent trumpų žodžių su-
minėti.

Sakau tik, kad bendrakeleivės
tokios be galo mielos ir pildo visu-
simo mano norus, o jie dideli. Suku
nuo vieno lietuvių dalinio prie dar
bo kuopų, nuo jų prie stovyklų,
prie senų draugų durų. Ir tai ma-
ne daro vėl degančių Lietuvos vai-
ku, nes matau nusotabius žmones,
jaučiu jų šventą kovą mūsų ma-
žytei Lietuvai, nes čia eina daug
karštesnė kova už mūsų egzisten-
ciją, nei turtingoj Amerikoje. Čia
žmonės neturi nei dolerių, nei dar-
bų, bet begalinį ryžtą padėti mū-
sų kraštui, mūsų laisvės kovoj jie
yra kariai milžinai.

Štai užskome Gimnazijon 2-ą
Sekminiu dieną. Saulutė leidosi
už sodo didžiųjų medžių, o mes vi-
sos trys nedrąsiai dairėmės prie
Vasario 16-tosios vartų, kas sutiks,
kokios nuolatikos bus? Širdis ne-
ramiai narstė, nes tas troškūlys
pamatyti vargo doleriais sukurtą
kultūros židinį augo, plėtėsi kas
sekundę.

Nors gera dalis mokinių dar ne
buvo grįžę iš savaitgalio atostogų
bei ekskursijų, bet pakankamai
daug jų sutikome sode, kambariuose,
si kieme, kurios su begalinio lie-

tuvišku paprastu nuosirdumu pri-
statė budinti darbėlių mokytoja.
Aprode sodą, visas patalpas, kla-
ses ir kambarius, o mes, ypač ma-
no viešnios, negalėjom atsisėbėti
drausme, tvarka ir švara, ir visų
visų bendrai malonumu.

Vėliau vakarieniavome ir nako-
vojome. Visur kuo didžiausias rū-
pestis, jaudinąs ne vien mane, bet
ir viešnius iš Kanados iki ašarų.
Nors džiaugsmas mainos, bet argi
aš galėju nematyti ir visų vargų,
vargelių, kuriuos tie didieji did-
vyriai mokytojai turi pergyventi
ir išsiti. Ką gi — visko nepapas-
kosi; bet skylių galybės, kurios
gali būti vien tik brolių auka būti
aplopytos.

Bet geriau suskubinsiu Tau laišką
trumpai nupasakodama vieną
iš paskutiniųjų epizodų, apie-
džiant gimnaziją. Viešnios ir aš
negalėjome nematyti tų begalinių
vargų ir aš prieš sėdama į mašiną
nuo mūsų trijų įbrukau ūkvedžiui
mažytę 25 dol. dovanelę, ir iš šir-
dies taip sarmatijaus tuo skrum-
numu. Atsprąšinėju, nes jutau
— tokia maža dovana, tas lašas di-
džioji jūroj — gėda man.

Bet klausyk galo to epizodo.
Ūkvedys prašė palaukti iki mums
išrašys garbės remėjo kvitus. Tuomet
rimtai ėmiau rausti, o jis štai
sako: "Tai yra 25 dol., tai yra 100
DM, tai yra mūsų visas šių dienų
turtas ir džiaugsmas. Jau keletą
dienų, nekalbant, kad negalim ap-
mokėti nė pfenigiu virtuvės per-
sonalo, bet neturim už ką vaikams
daržovių nupirkti. Tai begalinė
dovana, tai visas mūsų turtas."

Mano Dieve, nors jau daug dienų
yra po to, bet kai rašau tuos
žodžius, visuomet verkiu. Nieko
daug negaliu, bet pažadėjau jiems
ir sau, pažadėjau tai, ką šiandien
galiu, rašyti visiems savo geriems
draugams, šaukti iš visos širdies —
padarykite viską, kad ta gimnazija
egzistuoti! Neleiskit mirti mūsų
jaunimui Lietuvai, neleiskite eiti
jų į sanatorijas (Memmingene iš
400 lietuvių 100 džiovininkų —
pati ten buvau apie 10 val.). Ir
kas svarbiausia — neduokite su-
vargusiose darbininkų šeimos žū-
ti švelniam sutvėrimui — jaunimui!
Gimnazija tai daro!

Ir konkrečiai — kepk didelį di-
delį kugelį, ruošk kokį betų balių,
kad pilnas būtų skirtas gim-
nazijai. Pasistenk kaip nors suk-
lijuoti nors vieną būrelį, kuris kas
mėnesį remtų reguliariai. Tuos,
kurie niekur (nei į pobūvį, nei į
ratelį) nepakliūs, atakuok žodžiu,
raštu, telefonu, kad nors vienkar-
tine auka prisidėtų, nors vieno ki-
mo atsisakytų vardan šios aukos.

ATVIRAS LAIŠKAS

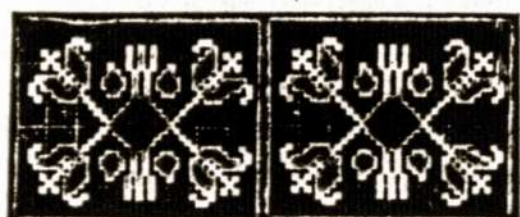
Gerb. p. Redaktorium,

Prašu neatsisakyti artimiausiam
numery paskelbti žemiau
sekančių mano pareiškimą:

"Naujienos" š. m. liepos 18 d.
išspausdino straipsnį "Los Angeles
lietuvių užkulisiuose", kuriame ko-
respondentas, pasislėpęs — Ona
T-tė slapyvardžiu, necenzūruotais
žodžiais iškoneveikė Los Angeles
skautų šios vasaros stovyklą, biau-
riomis mintimis metė kaltinimus
stovyklavusioms skautėms mora-
lės reikaluose, pajuokė vietos kle-
boną kun. Kučinską — Kučingį,
Tautininkų S-gą, skautų motinas,
Skautų Seserijos Vadę, dr. P. Pa-
mataitį, Bronį Railą, mane ir kt.,
turėjusius ryšius su šios vasaros
skautų stovyklos suorganizavimu.
Kadangi minėto straipsnio kiekvie-
no sakinio, kiekvieno paskiro žo-
džio mintys perkelta prasme rafinu-
otai iširkeštos, kad visus mus
smarkiai inkriminuoti visuomenės
akys, kuri neskaito "Naujienų",
o tenkinasi kitais, gerą vardą tu-
rinčiais, laikraščiais, tiesos, demo-
kratijos ir artimo meilės vardu,
pareiškiu sekančių:

Kas redagavo ir kas rašė tą
straipsnį "Naujienose", kultūrin-
gai Los Angeles visuomenei yra
daugiau, negu aišku. Berekalo
korespondentas dar dangstosi pra-
važiuojančios "Ona T-tė" vardu,
nes išgirsti tokius "užkulsių" pur-
vus, nereikia iš toli į Kaliforniją
važiuoti. Čia, Los Angeles, štai:
purgus mes jau girdime kuonėtris
metus. Jūs čia organizuoja ir
skleidžia ant vienos rankos pirštų
suskaiciuojamas asmenų būrelis,
kuriam priklauso ir minėto "straip-
snio" korespondentas. Tam būre-
liui "vadovauja" du asmenys, ku-
rie biauriū būdu yra pasivėję te-
rorizuoti Los Angeles organizuotą
jaunimą, šiuo atsitikimu, Los An-
geles skautus, jų tėvus, rėmėjus ir
privaiciančius. Per dienas ir nak-
tis čia dviejų vyrų namuose — "va-
dovietėse" vyksta kilometriniai te-
lefoniniai pasikalbėjimai ir "posė-
džiai", kaip jaunimą "paimiti" į
savo nagus, kaip sužlugdyti jau-
nimo patriotiškumą ir tėvynės
meilę. Jie taip pat yra "pasiryžę"
suderoti Los Angeles visuomenę,
veikėję, paskirus narius, kurie
nesutinka su šių dviejų vyrų nuo-
monėmis bei užmačiomis.

Pasiklausykime, ką jie kalba
"Naujienose": "Visi nurodymai da-
bar skautėms plaukia iš tautininkų.
Jos šiais metais turėjo vasaros
stovyklą, kurioje buvo užmirštos
visos skautiškosios programos. Jau-
smams ir širdžiai buvo skiriama
daugiau laiko. Kai mažosios su
savo mamomis saldžiai miegodavo,
tai prasidėdavo tikras gyvenimas..."

Aš jiems šaukiu su ašarom gim-
nazijos raštinėje, kad lietuviai du-
snūs, nuosirdūs visur lygtal, bet
Amerikoje trūksta "kollecionierių",
trūksta energijos. Už tai reik-
kia krauti tam arklui, kuris tēm-
pia.

Tokių laiškų rašysiu į kiekvie-
ną Amerikos miestą, kur turu
tokių žmonių, kaip Tave.

Nors tuo menku atsisakymu
nuo miego kelionėje, bent porą
landų kas vakarą, gal kaip nors ką
nors "surinksiu". Kitaip mes tau-
tos dalį nužudysim savo nerangu-
mu, o ne neuosnumu. Taigi Die-
ve laimink tavo žygi, o aš rytoj ra-
šysiu kitam "arkleliui, kuris trau-
kia vežimą". Rašyk man, kaip
seksi, būtinai.

Būčiuok nuo manęs visus, svel-
kink tėvelius ir tarkuok kugelį ar
blynus, bet — neatidėliok.

Būčiuojau — Elė

Laiško autorė Elena Gaputyte,
Toronto, Kanados lietuvaitė, trem-
tinė, kuri laiką praleido Miami,
Fla., dirbdama, kad galėtų toliau
tęsti meno studijas Paryžiuje. Bū-
dama Miami, daug prisidėjo prie
rengiamų vakarų, padėdama pa-
ruošti bufeta.

Įvertindama jos pasišventimą
padėti gimnazijai, tikiu, kad bent
šio laiško atspausdinimu spaudoj
prisidėsiu prie jos tikslo atsiekimo.
(Pats perskaitę, pasiūlykite ki-
tam perskaityti šį laišką).

Matyt, viskas ėjo su palaiminimu,
nes vietos klebonas kun. Kučins-
kas savo laikraštyje šią stovyklą
labai išgyrė. Tik ar ne perank-
sti toks pagyrimas, nes "tvarkos
ir susiklausymo" padariniai gali
pasirodyti tik vėliau. — Į stovyklą
vykti buvo paprašytos skautų
motinos padėti prvesti liuanisti-
nę programą ir norint užbėgti pa-
našių korespondentų bei aukščiau
paminėto "nagingo" veiklos būre-
lio išgalvojamiems "faktams", nes
jau iš anksto buvo žinoma, kad to-
kie veiksmai yra planuojami. Stovy-
kloje įvykdytos religinio auklė-
jimo ir skautiškosios programos
tikrai be priekaišto. Skautiško stovy-
klavimo patirtimi ir Seserijos
vadovybės pareiškimu, ši stovykla
ar tik "nebus šiais metais geriausia
visoje Seserijoje. Ji, be abejo, bu-
vo geriausia iš visų Kalifornijos
rajonu iki šiol buvusių skautiškių
stovyklų. Vaikučiai pasimokė, pa-
ilsėjo, pasistiprino dvasiniai ir fi-
ziniai. Tėvai ir rėmėjai dėjo visas
pastangas ir viltis į šios stovyklos
pasisekimą, nes iki šiol, ankstyves-
nėse stovyklose, dėmesys buvo tik
tai kreipiamas ne į stovyklavimo
stiprumą, bet į postovyklinę propa-
gandą visuomeniniuose laikraš-
čiuose, kad tuo "atkreipti" skau-
tiškosios vadovybės dėmesį. Šią
stovyklą organizuojant tėvai pa-
rodė nepaprasto pasiaukojimo; ka-
da skautėms paskutiniu momentu
kitų buvo pasisavinta numatytoji
stovyklavietė, tuoj pat buvo šokta
ir gauta, kad ir nemažai kainavusi,
kita stovyklavietė; arba, štai: Jy-
nas ir Marija Šimonai atvežė savo
vaikučius į stovyklą padarydami
kelionės per tūkstantį mylių. Kam
tas pasiaukavimas? — Ar tam, kad
korespondentas su pasityčiojimu
pasakytų, kad "jausmams ir šir-
džiai" būtų duota pilna valia, ar
tam, kad net kunigas "palaimino"
šitokius veiksmus?!! Gaila, kad
šitokie korespondentai ir jų "rė-
mėjai", nors ir skaito save išmok-
slintais, bet teturi tik tokį menką
neišauklėto ir neišprususio žmo-
gaus supratimą į jaunimo auklėji-
mą, į tų vaikų — jaunuolių, į ku-
riuos deda viso pasaulio lietuviai
viltis, ateitį. Juk po dešimties
dvidešimties metų jie bus vienin-
teliai, kurie vaduos ir laisvins pa-
vėrgtą Lietuvą. Jei šitų vaikų
šiandien tinkamai neįvesime į tik-
rą lietuvišybę kelią, kas, tad, va-
duos Lietuvą metui atėjus? — Kas
ne kas, bet tokie korespondentai
ir jų "rėmėjai" tikrai nebus va-
duotojų tarpe, nes jie šiandien yra
iki kaklo paskenę savo sukelta
šmeižtų ir užgauliojimų purve ir
tepajėgia savo burnomis išspiauti
į visuomenę, šį sykį "Naujienose",
tik tą purvą, kuris jiems patiems
besidaužant patenka į jų pačių
burnas. Paliestas kunigas garbin-
gas ir visų gerbiamas asmuo. Ko-
dėl? — Ar dėl to, kad tas pats ku-
nigas savo rankomis retkarčiais
jiems patiems duoda Šventąją Duo-
ną? — Tai jau žemiau Judo, kuris
Kristų išdavė, bet nors neiškone-
veikė. Pabučiavimu tik parodė,
kuris iš jų Kristus. Juk kuniga-
skautų s-gos dvasios vadaui mums
reikalingi. Tokie "Naujienų" ko-
respondentai tikrai jų negalett
atsiti, tokiems, anot Sv. Rašto, gir-
nų akmenio ant kaklo ir paskandi-
nimo jūrų gėlmėse, būtų per ma-
ža...

Vaikučiams stovykloje buvo at-
vežta lietuviškos žemės gabalėlis,
kurį visi jaudinančioje ceremoni-
joje rąnkomis palietė. Vėliau ta
pati žemė buvo prie kryžiaus pa-
kasta, kad stovyklaujanties sim-
boliniai jautųsi arčiau savo tėviš-
kės laukų. Korespondento pasaky-
mas "kai mažosios su savo mamomis
saldžiai miegodavo, tai prasidėdavo
tikras gyvenimas...", kurio
"padariniai gali pasirodyti tik vė-
liau", tikrai skamba gyvuliškai ir
nepaprastai užgaunančiai visą Lie-
tuvų Skautų S-gą, kuri deda mil-
žiniškas pastangas auklėti lietu-
višką jaunimą doru keliu. Šie sa-
kiniai parodo, apie ką galvoja "Nau-
jienų" korespondentas ir kas rūpi
tai grupei, kurią jie atstovauja. —
Gaila, kad tokie žmonės šiandien
yra mūsų tarpe, džiaugiasi laisvu
gyvenimu, giriasi turtais, gaila,
kad Apvaizda leido jiems toki
kelią. Šitokių žmonių apsmėžti ir
įskūsti, dar šimtai mūsų tautiečių
lietuvių tebesėdi vakaruose ir ne-
gali džiaugtis laisve, kuria mes vi-
si kiti lengvai naudojames.

Iš skautų pasaulio

Šiometinė Čikagos skautų stovyklą "Ažuolyne" iškilmingos su-
eigos metu sveičiai, skautų vadovai stebi skautų iškilmes. Iš
kairės dešinėn: dr. Stp. Biežis, vyr. skt. Seserijos vadė O. Zail-
kienė, J. J. Kazanauskas, skt. Švarienė, vadeiva skt. St. Rudys.

Toliau korespondentas dega py-
kčiu, kad tautininkai dr. P. Pama-
taitis ir Bronys Raila, stabmeldiš-
kos religijos ideologas, užstojo
skriaudžiamas skautes, kad nuro-
dymai skautėms dabar "plaukia"
iš tautininkų. Ko čia pykti? — Dr.
P. Pamataitis ir Bronys Raila yra
gerbiami Los Angeles visuomenės
užtat, kad jie yra išsimokslinę, tie-
saus būdo, nebija teisybės reikšti
į akis. Jiems rūpi Los Angeles lie-
tuvų jaunimo ateitis ir Lietuvos
ateitis. Jei jų keliai į Lietuvą yra
lygiagretūs, bet ne tie patys, kaip
kitų inteligentų, tai dėl to "Nau-
jienų" korespondentui netiktų šok-
ti į desperaciją ir pamisusio žmo-
gaus lūpomis rekti, kad Pamatai-
tis ir Raila atėjo, — tai jau dan-
gus grius.

Kitoje savo "straipsnio" vieto-
je korespondentas sako: "Tautininkams
viskas pavyko, kaip sapne, todėl,
kad jiems talkininkavo taip pat
anų laikų su dideliu patyrimu saugumietis
Pakalniškis". Noriu išskelti pagrįdinę
šio savo rašinio mintį, būtent, melo
demaskavimą ir šmeižto sukūrimo iškilimą.
Savo gyvenime niekad nesu buvęs
tautininkų s-gos narys, nei saug.
departamento tarnautojas. Jei ir
būčiau kada tokiu buvęs, tai man
būtų garbė, o ne pažeminimas, kaip
kad norėjo prasitarti "Naujienų"
korespondentas. Tautininkų s-ga
yra vienintelė, kuri padarė Lietu-
vai tiek gero, kiek nepadarė kuri
kita s-ga, o būti saugumo departa-
mento tarnautoju, kuris saugojo
nepriklausomybės laikų Lietuvos
jaunimą nuo tokių užpuldinčiųjų,
kaip kad "Naujienų" koresponden-
tas ir jo "bendradarbiai", būtų bu-
vę tikrai malonu, nes tai būtų bu-
vusi tarnyba savam kraštui. Gaila,
nebuvau. Tačiau, "Naujienų"
korespondento ir jo "bendrardarbių"
naudojamam metodui — šmeižtam
organizuoti ir melui skleisti —
išryškinti, garbingai visos lietu-
vių visuomenės akys pažadu: iš-
mokėti kiekvienam asmeniui, ku-
ris įrodys, kad aš esu buvęs tauti-
ninkų s-gos narys ar saugumo de-
partamento tarnautojas, — po 1000
dolerių. Tuo atveju, pasižadu ir
"Naujienas" užsiprenumeruoti 50
metų į priekį ir sumokėti 450 do-
lerių prenumeratos mokesčio. Ma-
no siūlymas aiškus ir paprastas,
beliko tikrai "Naujienų" korespon-
dentui įrodyti.

Baigdamas turiu apgailestauti,
kad "Naujienos" suteikė savo užuo-
vėją šitokiems baisiems žmonėms,
kuriems vaikų auklėjimas lietuvi-
šybės kryptimi pasidarė šmeižimo
objektu ir kasdienybe. Aš pats esu
skautės tėvas, skautų organizacijos
narys ir rėmėjas. Jaunimas, kurį
mes auklėjame skautų organizaci-
jos eilėse, yra rengiamas, valandai
išmuštas, pavergtas tautai vaduoti.
Jei to jaunimo dabar nerengsime,
momentui prireikus, nebus, kas
aukosis ant Laisvės aukuro. Skautų
eilėse mes rengiame narius ne
vienai politinei organizacijai, bet
visoms. Mes leidžiame, metui atė-
jus, savo organizaciją mesti ir pe-
reiti į politines ar visuomenines or-
ganizacijas. Užtat, ko karščiau
"Naujienų" korespondentui ir jo
atstovaujama "būreliui", kad
tautininkai Los Angeles viską
skautams diktuoja; juk tai dar
vienas melas, kuris ir mums, ir
"Naujienų" korespondentui su "bū-
reliu", aiškiai žinomas.

Dėkoju ir reiškiu pagarbą —

Pranas Pakalniškis

IŠKYLA Į JAMBOREE

Šią vasarą rugpjūčio mėn. 18—
28 dienomis — įvyksta pasaulinė
skautų stovykla — jamboree Ka-
nadoje, prie Niagaros Krioklių.
Stovykloje dalyvaus 36 tautos ir
tikimasi turėti apie 1.000 stovyk-
lauotojų.

Lietuva šioje pasaulinėje skau-
tų šeimoje nebus atstovaujama ofi-
cialiai, tačiau neoficialiai stovyk-
laus trys lietuvių skautų skiltys: iš
Kanados, JAV ir Venecuelos.

Stovyklos iškilnių metu yra or-
ganizuojama lietuvių skautų išky-
la, į kurią susiburs Niagaroje iš
įvairių vietovių atvykę skautai-
ti, į desperaciją ir pamisusio žmo-
gaus lūpomis rekti, kad Pamatai-
tis ir Raila atėjo, — tai jau dan-
gus grius.

Kitoje savo "straipsnio" vieto-
je korespondentas sako: "Tautininkams
viskas pavyko, kaip sapne, todėl,
kad jiems talkininkavo taip pat
anų laikų su dideliu patyrimu saugumietis
Pakalniškis". Noriu išskelti pagrįdinę
šio savo rašinio mintį, būtent, melo
demaskavimą ir šmeižto sukūrimo iškilimą.
Savo gyvenime niekad nesu buvęs
tautininkų s-gos narys, nei saug.
departamento tarnautojas. Jei ir
būčiau kada tokiu buvęs, tai man
būtų garbė, o ne pažeminimas, kaip
kad norėjo prasitarti "Naujienų"
korespondentas. Tautininkų s-ga
yra vienintelė, kuri padarė Lietu-
vai tiek gero, kiek nepadarė kuri
kita s-ga, o būti saugumo departa-
mento tarnautoju, kuris saugojo
nepriklausomybės laikų Lietuvos
jaunimą nuo tokių užpuldinčiųjų,
kaip kad "Naujienų" koresponden-
tas ir jo "bendrardarbiai", būtų bu-
vę tikrai malonu, nes tai būtų bu-
vusi tarnyba savam kraštui. Gaila,
nebuvau. Tačiau, "Naujienų"
korespondento ir jo "bendrardarbių"
naudojamam metodui — šmeižtam
organizuoti ir melui skleisti —
išryškinti, garbingai visos lietu-
vių visuomenės akys pažadu: iš-
mokėti kiekvienam asmeniui, ku-
ris įrodys, kad aš esu buvęs tauti-
ninkų s-gos narys ar saugumo de-
partamento tarnautojas, — po 1000
dolerių. Tuo atveju, pasižadu ir
"Naujienas" užsiprenumeruoti 50
metų į priekį ir sumokėti 450 do-
lerių prenumeratos mokesčio. Ma-
no siūlymas aiškus ir paprastas,
beliko tikrai "Naujienų" korespon-
dentui įrodyti.

Ekskursijos reikalais ir vadova-
vimu pavesta rūpintis psktn. Br.
Juodeliui. Iš Čikagos ekskursija iš-
vyks penktadienį (VIII.26) 5 val.
vakare ir grįs sekmadienį vakare.
Ekskursijoje kviečiami dalyvauti
visų šakų skautai ir skautės, ir rei-
kia tikėtis, kad ši taip reta ir šiuo
metu taip puiki proga mūsų šakų
bus pilnai ir tinkamai panaudota.

Politikos Laukuose

Lietuviškųjų veiksmų fronte

Prieš porą mėn. Elta iškilmin-
gai pranešė, jog Vliko ir Vykdomo-
sios Tarybos pirmininkai atsis-
tatydino. Formalus atsisitadydini-
mas bus įteiktas naujam vykdo-
majam organui, kuris bus sudary-
tas ligi rugpjūčio 1 d. Naujame
organe bus naujų žmonių. Pagar-
sintos didelės reformos. Tos refor-
mos išgarsinta lietuviškoje spau-
doje. Vliko pirm. prel. M. Krupa-
vičius pasikalbėjime spaudai išrei-
kė optimizmą, dalinai pripažindamas
sleptas negeroves, bet tikėdamas
ateitimi.

Rugpjūčio pirmoji atėjo ir nu-
ėjo, bet naujų žinių iš Vliko nėra.
"Dirva" rugpjūčio 4 d. nr. ra-
šo: "Terminai pasibaigė, gi perit-
tvarkymo reikalai ne kiek iš vie-
tos nepajudinti". Liūdnų faktų
šviesoje, Vliką palaikanti lietuvi-
škoji spauda tyli.

Bet ar tikrai Vlikas svajojo apie
reformas, kaip garsinosi spaudoje-
Gal tai buvo tik tuščias blefas? Lietuvos
Fronto žurnalas "Į Laisvę"
nr. 6, kuris pasirodė po prof.
J. Brazaičio grįžimo iš Europos,
paslaptį atskleidžia. "Į Laisvę" ra-
šo: "Vliko komunikate paskelbtas
ir skambus nutarimas, kad praple-
čiama Vliko Vykdomosios Tarybos
"bazė". Praktiškai toks nutarimas
tereiškia "pozicijos" pasiryžimą at-
skelti iš "opozicijos" soc. dem. at-
stovų, duodant jam apmokamą VT
nario vietą. Tai tokios buvo nu-
matytos išgarsintos Vliko refor-
mos".

Jei tai nebūtų Lietuvos laisvi-
nimo reikalas, Vliko "reformas"
pavadinantume negudria prastos rū-
šies komedija.

B. Banga

Aukštesnioji Lituanistikos Mokykla Čikagoje

Šių metų mokslo bėgy, kai kur spaudoje tilpo ne visai objektyvių žinių apie šią mokyklą. Kad ne liktų suklaidinti ar abejingi suinteresuotieji ta mokykla, aš, kaip arčiau susipažinęs su šios mokyklos eiga ir noriu kiek objektyviau painformuoti Čikagos ir apylinkių lietuvius.

Neuosius jos istorijos. Tik vieną, mokykla prieš kelis metus pradėjusi veikti vos su keliolika mokinių, išaugo per 200.

Mokykla nuosavų patalpų neturi, kasmet jas turėjo keisti, kas pareikalavo iš mokyklos vadovybės ir tėvų komiteto daug pastangų ir rūpesčio. Šiomet prisiglaudus Šv. Kryžiaus parapijaj — kleb. kun. A. Linkaus žinioj.

Mokykla veikia tik šeštadieniais 9:30—1:30 val. nuo rugsėjo pradžios ligi birželio vidurio. Tomis dienomis buvo atliekama po 5 pamokas. Pamoka 40 min. Dėstoma: lietuvių kalba, lietuvių literatūra, Lietuvos istorija, Lietuvos geografija, tikyba ir dainavimas. Be to, rengiami kultūriniai pasirodymai ir pasilinksminimai.

Šiais mokslo metais mokykloje veikė: IV, dvi V, dvi VI, VII ir VIII klasės.

Mokiniai:

Mokiniai, baigę pradinę mokyklą su lituanistikos pažymėjimais buvo priimti į V-tą klasę, o visi kiti, patikrinus iš lituanistikos dalykų žinias, į IV-tą klasę. Mokytojų taryba, pagal mokinių pažangumą, mokslo metų pabaigai, kelia į aukštesnes klases, palieka antriems metams ar duoda vasaros darbus. Šiais mokslo metais mokyklą pradėjo lankyti 234 mokiniai, mokslo metų bėgy išstojo 45 Mokslo pabaigai, mokytojų tarybos nutarimu, palikti antriems metams 8 mokiniai, perkelti į aukštesnes klases 160 mokin. ir baigė 21 (10 mergaičių ir 11 berniukų), iš kurių buvo 6 studentai. Mokiniai, baigę šią mokyklą, iš lituanistikos dalykų gauna brandos atestatus su mokytojų tarybos ir Lietuvos konsulo dr. P. Daužvardžio parašais.

Mokytojų personalas:

Klaidingai galvoja tie, kurie sako, kad mokytojai dirba mokykloje tik už pinigus. Buvo metų, kada tie patys mokytojai mokė be jokio atlyginimo. Dirbo tik iš pasisventimo. Šiais metais, esant veiklesniam tėvų komitetui, iš mokinių tėvų už mokslo sudedamą lėšų, normaliai kiekvienam mokytojui už atliktą pamoką buvo mokama 2 dol. Mokyklos kapelionai, jiems skirtus pinigus už pamokas, aukėjo mokyklos knygynėliui.

Šiais mokslo metais dėstė: lietuvių kalbą ir literatūrą — B. Babrauskas, A. Šimaitienė ir D. Velička, Lietuvos istoriją — J. Kriaučiūnienė ir dr. V. Sruogienė, Lietuvos geografiją — E. Kolbienė, tikyba — tėvai jėzuitai: J. Kidykis ir K. Peckys, dainavimą — muz. Br. Jonušas. Mokyklos direktoriaus pareigas ėjo B. Babrauskas, vicedir. — A. Rugytė.

Tėvų komitetas:

Mokslo metų pradžioj, mokinių tėvai visuotiname susirinkime išrinko tėvų komitetą: pirm. — J. Vepštas, vicepirm. — V. Abramikas, sekr. — B. Rygertienė ir išd. — P. Beinoras. Tėvų komitetas tvarkė mokyklos ūkį, visus piniginius reikalus, dalyvaudavo mokytojų tarybos posėdžiuose ir, net retkarčiais klasėse, pamokų metu. Sprendė mokinių tėvų prašymus

dėl atleidimo ar sumažinimo mokesčio už mokslą. Sąlygų pagerinimus mokytojams, mokiniams ir jų tėvams, padedant suruošti koncertą, kuriame gauta gryno pelno per 300 dol. Šiuo metu tėvų komitetas rūpinasi mokyklai atspausdinti naujus Lietuvos žemėlapius ir dalyvauja mokytojų tarybos posėdžiuose dėl programos pakeitimo.

Mokinių tėvai:

Mokyklą išlaiko mokinių tėvai, pagal jų pačių nustatytą mokesčių už kiekvieną leidžiamą vaiką. — Šiais metais, su mažomis išimtimis, tėvai mokėjo už visus mokslo metus po 18 dol. Mokslo metų pradžioj, tėvai visuotiname susirinkime išsirenka tėvų komitetą, revizijos komisiją, nustato mokslapilngius. Be to, mokslo metų bėgy, dalyvauja mokyklos direktoriaus ar tėvų komiteto šaukiamuose tėvų susirinkimuose ir nuolatos palaiko ryšį su mokyklos vadovybe.

Mokslo metų pabaiga:

Pabaigtuvės apėmė net dvi dienas. Birželio 11 d. Šv. Kryžiaus bažnyčioje, dalyvaujant visiems mokiniams, mokytojams, tėvų komitetui ir tėvams, įvyko pamaldos. Laikė tėvas J. Borevičius. Pamokslą pasakė keplionas tėvas K. Kidykis. Pamaldų metu giedojo mokinių choras, vadovaujamas muz. Br. Jonušo. Po Tautos himno, mokiniai rinkosi į savo klases, kur klasių auklėtojai išdalinio pažymėjimus ir atsisveikino iki kitų mokslo metų pradžios.

Iškilmingas aktas:

Birželio 12 d. pabaigtuvių tarsi įvyko Šv. Marijos Gimimo parapijos didžiojoj salėj, iškilmingu posėdžiu, menine dalimi, vaišėmis ir pasilinksminimu.

Salė pilnutėlė mokinių, tėvų ir svečių. Iškilmingą posėdį atidarė ir pravedė mokyklos dir. B. Babrauskas. Garbės prezidiumą sudarė: J. E. vysk. V. Brizgys, Lietuvos konsulas dr. P. Daužvardis, Švietimo Tarybos pirm. M. Kriaučiūnas, L. B. pirm. J. Bajerčius, tėvas J. Kidykis, insp. A. Rugytė, mokyt. A. Šimaitienė, tėvų komiteto pirm. J. Vepštas ir organizacijų atstovai. Tėvas jėzuitas J. Kidykis sukalbėjo maldą. Po to, sekė abiturientams atestatų įteikimas. Labai gražų įspūdį padarė abiturientės, priimdamos atestatus tautiniuose drabužiuose. Toliaus sekė kalbos. E. Šimaitis, VIII klasės seniūnas, tarė atsisveikinimo žodį su mokykla, baigdamas šiais žodžiais: "Iki pasimatymo laisvoji Lietuvoj." Visų abiturientų vardai, VIII klasės auklėtojai A. Šimaitienė įteikė prisiminimui gražų albumą. Mokyt. A. Šimaitienė, atsisveikindama su savo auklėtiniais, palinkėjo būti darbštiems, kaip bitelėms, lietuviybės išlaikymo darbe. Taip pat atsisveikinimo su abiturientais žodį tarė VII klasės atstovė D. Vainauskaitė. Toliau kalbėjo J. E. vysk. V. Brizgys, konsulas dr. P. Daužvardis, Krikščionis ir kiti, linkėdami visiems abiturientams tapti stipriais lietuviybės ramsčiais ir aktyviais kovotojais Lietuvos išlaisvinime.

Posėdžio pabaigai, per 30 gabiųjų mokinių buvo apdovanoti mokytojų tarybos, Šviesos Sambūrio, tėvų komiteto ir pavienių asmenų suaukotomis knygomis, žurnalių metinėmis prenumeratomis, tautinėmis juostomis ir kitais vertingais daiktais.

Kun. Kazys Mažutis

VERTINGĄ VEIKALĄ PERSKAICIUS

Religinė literatūra lietuvių kalba praturtėjo nauju veikalu: DIEVAS IR ŽMOGUS. Veikalą parengė prel. dr. F. Bartkus ir kan. dr. P. Aleksa. Antraeilė veikalo antraštė pasako jo turinį bei charakterį: Katalikų tikėjimo tiesos, dorovės reikalavimai ir sielai pašvęsti priemonės. Veikalas išleistas Romoje, 517 puslapy.

Nėra abejonės, kad autoriai yra nuoširdžiai pasidarbavę, o leidėjas, prel. K. Vasy, parėmė šiaip jau vertingą darbą. Reik taip pat stebėtis, kad tokiame dideliame veikal, palyginamai, ne per daug netikslumų. Vieną kitą tų, kurie labiausiai krinta į akis, čia trumpai ir suminėsimė.

1. Kur kalbama apie vyskupų valdžią ir jos santykį su popiežiaus valdžia, stipriai užacentuota, kad vyskupų valdžia eina iš paties Dievo (psl. 130). Apie vyskupų valdžios priklausymą popiežiui pasakyta, kad "tasai priklausymas nepanaikina jų valdžios, bet tik duoda jai pasipriešinimą" (psl. 130), kitaip sakant, globą.

Kalbant apie vyskupų jurisdikciją yra galima ir kita nuomonė, kuri labiau akcentuoja popiežiaus tarpininkavimą jurisdikcijos gavime, pripažįstant, kad vyskupų valdžia yra potestas ordinaria propria ir, kad vyskupai ex divina institutione vadovauja savo vyskupijoms (CIC, can. 329). Pats klausimas, ar jurisdicctio episcopalis yra gaunama betarpiiai ar tarpiai, buvo diskutuojamas jau visuotiname Tridento Susirinkime, tačiau ir ten nutarimo nepadarėta. Iki šiai dienai ipareigojancio sprendimo nėra. Tačiau dauguma teologų yra linkę labiau prie nuomonės, kuri pripažįsta čia popiežiaus tarpininkavimą.

Kad mūsiškiai laikosi demokratiškesnės nuomonės — sveikintina!

2. Kalbant apie valdinių pareigų valstybei, per daug užacentuotas vyriausybės autoritetas piliečių autoritetui sąskaitin. Turiu galvojį tekstą 255 puslapyje, kur tarp kitko pasakytą: "Nors vyriausioji šalies valdžia kartais būva labai nedoroje rankose, tačiau

Meninė dalis:

Pasikelia scenos uždanga. Scenos priekiniame kamputy, prie staliuko, sėdi Maironio poezijos recitalio režisierius Alg. Dikinis. Skaito eilę Maironio didvyrišką meilę Lietuvai. Po jo žodžių D. Verbičkaitė deklamuoja. Paskui Alg. Dikinis, gražiu ir menišku pasakojimu apie tą patį dvasios milžiną poetą Maironį pasakoja, priveda visus klausytojus prie Birutės kalno, apie kurį poeto žodžiais prakalba A. Poškaitytė. Ir taip eina visa pynė iš Maironio kurybos. V. Krištolaitytė, D. Verbičkaitė, R. Augiūtė, G. Gedyva, P. Žumbakis, B. Dičpinigaitė ir J. Suvaizdytė. Pabaigai — mokyklos choras padainavo kelias dainas.

Vaišės ir pasilinksminimas

Po oficialiosios dalies, svečiai, tėvai, mokytojai ir mokiniai rinkosi į mažąją salę, kur, vadovaujant insp. A. Rugytei, mokinių maitytės buvo paruošiosios vaišės stalus. Svečiai, tėvai ir mokytojai užkandžiavo, o mokiniai vieni užkandžiavo, kiti šoko. Ir taip baigėsi mokslo metai.

V. Abramikas

PRANEŠIMAS

apie 5-sias Š. Amerikos Lietuvių Sporto Žaidynes Clevelande

Esame gavę Vid. Vakarų Sporto Apygardos K-to pranešimą žaidynių reikalui, kurį čia talpiname:

1. V-ųjų Š. Amerikos Lietuvių Sportinių Žaidynių II-jo rato varžybos įvyks š. m. rugpjūčio 20—21 d. d. Clevelande. Š. Amerikos Liet. FASK-to pavedimu žaidynes vykdys Vid. Vakarų Sporto Apygardos K-tas, sukviets šiam reikalui pagrindinius vykdomuosius organus — Organizacijų ir Varžybinių komitetus. Žaidynių reprezentacinis organas yra Garbės K-tas, sukviestas iš vietos visuomenininkų bei kultūrininkų tarpo.

2. Žaidynių programa.

a) Laisvoji atletika. Vyrams: 100 m, 200 m, 400 m, 800 m, 1500 m, 3000 m, 4x100 m estafetė, 3x1000 m. estafetė; šuolis į tolį, šuolis į aukštį, trišuolis, šuolis į aukštį su kartimi, rutulys, diskas, ietis, 3000 m. ėjimas.

Moterims: 50 m, 100 m, 4x100 m. estafetė, šuolis į tolį, šuolis į aukštį, rutulys, diskas, ietis.

Jaunimui: 100 m, 200 m, 1000 m, 4x100 m. estafetė, šuolis į tolį, šuolis į aukštį, rutulys (12 sv.), diskas (jaunių), ietis (jaunių).

Mergaitėms: 60 m, šuolis į tolį, šuolis į aukštį, rutulys, diskas.

b) Plaukymas.

Vyrams: 100 yd. laisvu stiliumi, 40 yd. laisvu stiliumi, 100 yd. krūtine, 100 yd. nugara.

Moterims: 50 yd. laisvu stiliumi, 100 yd. laisvu stiliumi, 50 yd. krūtine, 50 yd. nugara.

c) Lauko tenisas: vyrų vienetas ir dvejetas, moterų vienetas ir dvejetas ir mišrus dvejetas.

d) Futbolas (soccer).

3. Dalyvių kvalifikacija. Žaidynėse turi teisę dalyvauti kiekvienas lietuvis sportininkas, bet sporto vienetas, nenusiųngęs sportininkų mėgėjų drausmės nuostatomis ir per atitinkamą sporto apygardą registruotas Š. Amerikos Liet. FASK-te bei turįs nustatytos formos sportininko registracijos kortelę.

Jaunių ir mergaičių gimimo datos riba yra 1937 m. sausio mėn. 1 d.

4. Dalyvių aprūpinimas. Visi laiku užsiregistravusieji žaidynių dalyviai bus aprūpinti nakvynėmis ir maistu. Kelionės išlaidos nebus padengtos.

5. Dovanos. Visi, tiek individualinių, tiek ir komandinių varžybų laimėtojai gaus dovanas ir visi 1—2 ir 3 vietų laimėtojai — diplomus. Žaidynėse stipriausia pasirodęs sporto klubas vyrų ir moterų klasėse, gaus Ministerio Stasio Lozoraičio pereinamąjį taurę, o pajėgiausiam klubui jaunių ir mergaičių klasėse, teks Š. Amerikos Liet. FASK-to pereinamoji dovana. Šie klubiniai nugalėtojai bus išvedami, atsižvelgiant į surinktą bendrą taškų skaičių, visoje sporto šakose, vertinant pagal FASK-to nustatytą taškų skaičiavimo tvarką. Futbolo nugalėtojams teks Tėvų Pranciškonų paskirta pereinamoji taurė.

6. Dalyvių registracija vykdoma per sporto klubus nustatyta tvarka. (Luk. 10, 16). Iš šitos citatos įrodyti, kad šiandien vyskupai valdžią gauna betarpiiai iš Dievo, yra neįmanoma. Citata turi savo prasmę ir laikantys priešingos nuomonės.

5. Dalykų rodyklė knygos gale turėjo būti smulkesnė, lengvesnė ir paprastesnė, nurodant tik kurį žodį ir puslapio numerį. Dabar dalykų rodyklė yra komplikauta ir nanašį alfabetine tvarka pakartotai knygos turinį.

Iš visos visame veikalė jausti skubotumas, trumpumas ir teisinių dalykų persvara grynai dvasinių klausimų sąskaiton. Vietomis gausniai įspūdis, kad tai yra Denzingerio Enchiridion Symbolorum — kiek pakeistas vertimas. Nežiūrint eilės netikslumų, veikalas yra rekomenduotinas.

tvarka. Sporto klubams nepriklausau sportininkai, registruojasi tiesiai pas rengėjus. Registracijos terminas — greičiausias laikas. Registracija vykdoma ir visos informacijos gaunamos šiuo adresu: Algirdas Bielskus, 771 E. 91-st St., Cleveland 8, Ohio.

— o o —

Lietuvių lauko teniso varžybos

Pereitą sekmadienį įvykęs Vid. Vakarų Sporto Apygardos ruožtas lietuvių teniso turnyras (Forter parke, prie 83 ir Loomis g.), sutraukė 11 dalyvių: 9 vyrus ir 2 mo teris. Vyrų grupėje buvo pasiekta baigmė, į kurią pateko Andrijauskas ir Miliauskas ir šis susitikimas bus sužaistas šį šeštadienį.

Prieš patenkant į baigmę, Andrijauskas įveikė Morkūną 6:4, 6:2 ir Prapuolenį 3:6, 6:3, 6:1. Ant ras finalistas — Miliauskas nurungė B. Žemaitį 6:2, 6:1, Juodikį II 6:0, 6:1 ir Žumbakį 6:4, 6:4.

Moterų grupėje, nors ir tebuvo 2 dalyvės, tačiau jos rungtyniavo labai atkakliai ir prirėikė 39 žaidimų, kol buvo išaiškinta laimėtoja. Ja tapo Oželytė, įveikusi Zubkutę 3:3, 10:8, 7:5. Pirmoji atrodė kiek geresnė techniškai, bet antroji pirmavę stipresniais servais ir judrumu. E. Š.

— o o —

KRONIKA

— A. Keturakis (368 W. 4 St. So. Boston, Mass.).

Lietuvių Enciklopedijos Sporto Skyriaus redaktorius, prašo įvairios sportinės medžiagos iš Nepr. Lietuvos laikų. Reikalinga: sporto literatūra, periodiniai leidiniai, retesnės fotografijos, žinios apie sportininkų pasirodymus ir t. t. Pasinaudojus literatūra ir fotografijomis, jų savininkai jas gaus atgal.

— Rugpjūčio mėn. 20—21 d. d. Clevelande įvyksta Š. Amerikos lietuvių V-tų žaidynių II dalis. Šioms žaidynėms organizuoti yra sudarytas specialus organizacinis komitetas, kuriam pirmininkauja J. Daugėla, sekr. — V. Kamantas, išd. — V. Janušakis, propagandos vedėjas — V. Rocevičius. Sportininkų nakvynė rūpinasi — Gene Modestavičienė, žaidynių užbaigtuvių vakarų — O. Jokūbaitienė ir A. Nasvytis, sporto aikštėmis rūpinasi sporto apygardos vadovybė su A Bielskuo priešaky. Organizacinis komitetas į garbės komitetą pakvietė šiuos asmenis: Nagy — Ohio atletikos sąg-os pirm., Koskupsky — Amerikos moterų lengv. atletikos sąg-os pirm., St. Barzdūka — JAV LB pirm., J. Venclovą — Amerikos liet. olimpinės kofandnos vadovą pirmojo lietuvių tautinėj olimpiadoj Kaune, dr. A. Damsų — ALKKF vadą, J. Zilionį — liet. mokyklos vedėją, A. Mikulskį — Čiurlionio ansamblio vadovą, B. Gaidžiūną — Dirvos redaktorių.

— Prieš žaidynes Clevelande Čikagos lietuvių sportininkai sparčiai treniruojsi. Treniruotės vyksta sekančia tvarka: antradieniais ir ketvirtadieniais — lengv. atletikos treniruotės visiems Čikagos sportininkams, trečiadieniais — Čikagos liet. futbolo klubo treniruotė. Be to, ruošiamasi ir tinklinyje: pirmadieniais ir ketvirtadieniais — Gintaro tinklininkai, trečiadieniais ir penktadieniais — perkūniečiai. Visų treniruotių pradžią 7 val. vak. ir jos vyksta Marquette parke, prie 67-tos ir Kedzie gatvių.

— Čikagos lietuvių futbolo klubas užsiregistravo į lietuvių žaidynes Clevelande. Šio klubo futbolo komanda, kurios žaidėjai anksčiau daugumoje priklausė Perkūno klubui, žada vėl dalyvauti amerikiečių žaidynėse pirmenybėse. Kaip žinome, Čikagos lietuvių futbolo klubas prieš 3 metus susijungė su Grandimi ir Cicero Tauru, baigė virš metus užtrukusį savo gyvavimą.

**MARGUTIS SKEBIA
PREZIDENTO ANTANO
SMETONOS ATSIMINIMUS**

Nepaprastas susidomėjimas prezidento Antano Smetonos atsiminimais, kuriuos jis surašė išvykęs iš Lietuvos ir gyvendamas dar Vokietijoje, paskatino MARGUCIO redakciją paskelbti juos viename papildintame numery ir išleido to numerio didesnę skaičių. Mat, prez. A. Smetona šiuose savo atsiminimuose plačiai nupasakoja visas jo išvykimo iš Lietuvos aplinkybes, nušviečia Lietuvos vyriausybės nuomones dėl reikalo priešintis Sovietams ginklu, patiekia vyriausybės samprotavimus apie galimą Lietuvos okupaciją ir išdėsto savo požiūrį į Sovietų reikalavimus. Dabar, kada lietuvių visuomenė nuolat ginčijama dėl įvairių, tu vadinamųjų "veiksnių" galios, prezidento A. Smetonos atsiminimai įneša daug šviesos ir svarbesnius Lietuvos laisvinimo klausimus. Prez. Smetona savo atsiminimuose kalba labai atvirai apie žmones, įvykius ir pažiūras, ir visa tas sudaro labai įdomią medžiagą visiems, kuriems rūpi pažinti istorinę teisybę ir sužinoti iš tikrų šaltinių, kodėl taip lengvai ir paprastai pavyko Sovietams užimti Lietuvą, visai nepasiruošus priešintis ir nieko nepadarius, kad vėliau Lietuvos laisvinimas būtų greičia. Tie visi klausimai atsakomi prezidento Smetonos atsiminimuose, plačiai paaiškinant, kaip laikėsi Lietuvos ministras, partijos, kariuomenės vadovybė ir atskiri įtakingieji politikos asmenys.

MARGUTIS liepos — rugpjūčio mėnesių numery tuos atsiminimus patalpino, išleido žymiai papildintą numerį. Margučio prenumerata tik \$3.00 metams. Adresas: 6755 S. Western Ave., Chicago, Ill. K. J.

**IŠ TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ
D-JOS VEIKLOS**

TMD. dabartinis svarbiausias tikslas — išleisti dr. V. Sruogienės istorinį veikalą "Lietuvos istoriją", apie 700 psl., gausiai iliustruotą retomis istorinėmis nuotraukomis. Spaudos darbas jau gerokai įpusėtas. Daug kas jau laukia, kada šis vertingas veikalas išeis iš spaudos. Tačiau šiam didžiuliam, kapitaliniam spaudos darbui reikalinga dar lėšų.

Šiam tikslui TMD Antroji kuopa i. m. lapkričio 5 d. Lietuvių Auditorijoje rengia KONCERTĄ. Visuomenė kviečiama kuo skaitlingiausiai dalyvauti šiame pobūvyje — koncerte ir paremti šį kilnų TMD darbą. (zs)

**ĮVAIRŲ PATAISYMAI
IR DAŽYMAS
NAUJŲ NAMŲ
IR GARAŽŲ STATYBA**

LIUDAS TAUJENIS
6828 S. Maplewood Ave.
Tel: HE. 4-5848

Okupuotoje Lietuvoje

— LTSR valst. akademinio operos ir baletu teatro (Vilniuje) direktorius yra Z. Paulauskas.

— Vilniaus aviatechnikinio klubo sklandymo instruktorius — A. Močialinas.

— Kūno kultūros instituto katedros vedėjas L. Aleksandravičius.

— Vilniuje, birželio 5 d. įvyko dainų šventė, paminėt bolševikų 15-tį Lietuvoje. Dirigentais buvo: J. Motiekaitis, L. Ragaišis, Nikiforovas, V. Žilius (Jurbarkietis), A. Jozėnas, K. Kruopis ir P. Slizys, ir šokių vadovai — Z. Lapytė ir J. Gudavičius. Repertuare lietuviškų dainų maža ir, tik J. Karso, A. Budriūno, J. Švedo ir B. Dvariono, o šiaip persvarė buvo komunistinės — "Partija — mūsų vairininkas", "Jaunųjų pionierių daina", "Iškilmingoji uvertiūra", "Linksmasis kolūkietis", "Gimtinės laukais", "Kolūkio laukose", "Ant Nemuno kranto" ir kitos, kad ir liaudies vadinamos, bet naujai perdirbtos. Be to, šokėjai atliko "Laužas", "Jievaro tiltas", "Kolūkio pirmininkas", "Kalnino srities ratelis", "Gyvataras" ir kiti, vadinami lietuviški tautiniai šokiai, kuriems tik įbruktas lietuviškas vardas. Šventė praėjo skystai, ką ir spauda mini.

— Prienų miestas turėjo lietuviškus gatvių vardus, o neseniai susibolševikino — Komjaunimo, Pionierių, Gorkio, Melnikaitės ir kitais vardais. Prienų vidurinės mokyklos mokytojai Lyberis ir Vencius, aktyvūs komunistai ir aršūs politrukas malūno darbininkas Pūkas.

— Žemaičių Naumiesčio mokytojai — Jukonienė ir Balčius, kolūkio partinės organizacijos sekretorius Idzeliene, kolūkio komjaunimo organizacijos sekretorius Bunyktytė yra pats komunistinis aktyvas.

KONSULO IEŠKOJIMAI

Bakaitytė — Gudeikienė Eugėnija, gimus 1919 m.
Bakaitytė Stasė.
Bakaitytė Teresė. Seserys, Juoda Bakaičio dukros.
Brazauskas Motiejus, gyvenęs Waterbury, Conn.
Genienė — Andriukaiytė Konstančia, Antano Andriukaičio duktė.
Jieškomieji arba apie juos žinantieji prašomi atsiliepti.

6147 So. Arzeian Ave.,
Chicago 29, Ill.
Tel: REpublic 7-8334.

WALTER SASNAUSKAS

2534 West Marquette Rd.
Chicago 29, Ill.
Tel: GRovehill 6-8402.

Stato naujus namus pagal turti ir planus.
Atlieka įvairius remonte darbus.

TELEVIZIJOS

Įrengiu televizijos antenas, taisau radijo — televizijos — elektros aparatus, kreiptis, bet kuriuo laiku: **BALYS BRAZDŽIONIS** 4040 So. Francisco Ave., Chicago 32, Ill. Tel: Lafayette 3-7685.

RADIO, TELEVIZIJOS, FONOGRAFU PREKYBA, PATAISYMAI, DALYS

Skubus ir geras patarnavimas, garantuotas darbas:

DAINA TELEVISION sales-service

3130 So. Halsted St.
Sav. Inž. Alfonsas Semėnas.
Tel: DANube 6-6887

MODERNI LIETUVIŠKA KIRPYKLA

Sav. VALTER REKAŠIUS
752 West 33 St.
Užėk nusikirpti pas savo tautietį sulig savo skoniu ir pageidavimu. — Būsi patenkintas.

NUOLATINIS IŠPARDAVIMAS

yra galimas tada, kai prekių užpirkimas vykdomas pagal tam tikrą planą. Tokį planą žino ir sėkmingai praktikoja

LIETUVIŠKA KRAUTUVĖ
JOSEPH DRY GOODS STORE
3218 So. HALSTED ST.
DIDELIS PASIRINKIMAS VYRAMS, MOTERIMS ir vaikams drabužių ir baltinių, antklodžių, paklodžių, rankšluosčių ir visa PIGIAU, NEGU KUR KITUR.

Jonas Kanis

- MALONIAI KVIEČIA ATSLANKYTI ir PAMATYTI
- 100% VIRGINIA VILNOS, DVIGUBAI AUSTOS — LABAI STIPRIOS MEDŽIAGOS
- KOSTIUMAI SU 2 POROM
- KELNIŲ žymiausių siuvyklų darbu:
- FACE SETTER tik už \$55 iki \$65
- PHOENIX tik už \$65 iki \$78.50
- BOTANY "500" tik už \$86.75 iki \$89.75
- GROSHIRE tik už \$100 iki \$140

BEN STAR

KRAUTUVĖJE
DIDELIS PASIRINKIMAS, PASKUTINIS MADOS VYRAMS IR MOTERIMS GRAŽIŲ ROBU.
4630-32 So. Ashland Ave. Tel. YArds 7-3900

Jeigu Cicero Tu aplankysi, Nepamiršk aplankyti Šeflerių. Čia bičiulių tikrų įsigysi, Pailsėsi po sunkių darbų...

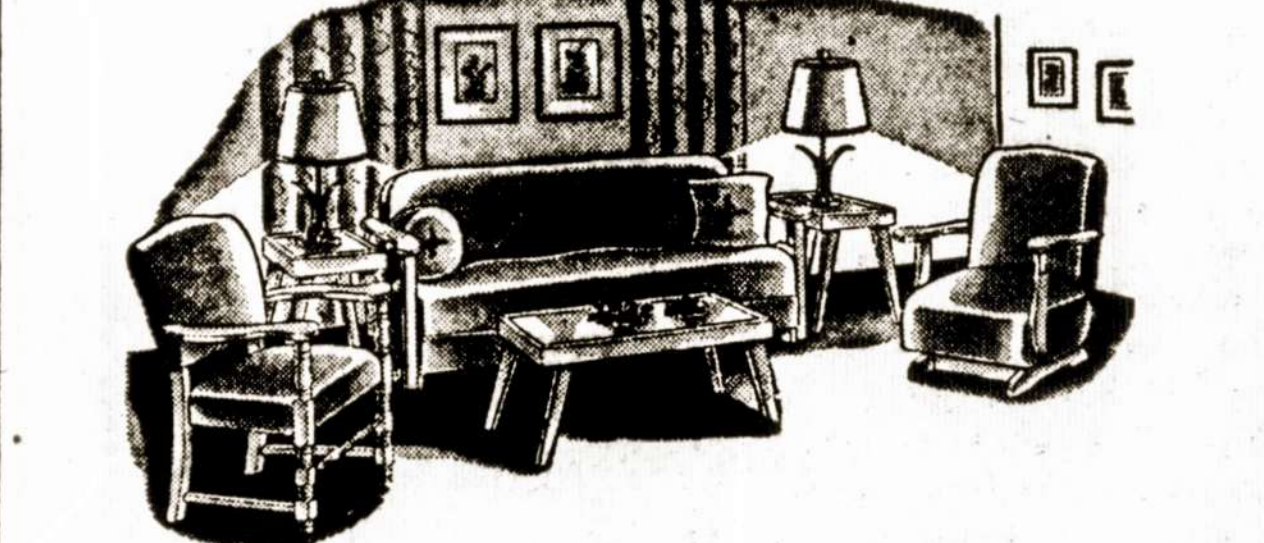
CLUB JOANA
1500. So. 49 Ave., Cicero, Ill.
Tel: OLYmpic 2-6232.

Erdvi ir puoši salė vestuvėms ir kt. parengimams.
Joana ir Zigmąs Šefleriai. Illinois Tel: TOWNhall 3-9601

JAUKIAI PRALEISI VAKARĄ CICERO UZEIGOJE LITUANICA

pas TADĄ KAZIMIERAITĮ Čia be gardžių gėrimų ir užkandžių, yra įvairių žaidimų: 4920 West 14th Str., Cicero 50. Illinois Tel: TOWNhall 3-9601

6147 So. Arzeian Ave., Chicago 29, Ill. Tel: REpublic 7-8334.

Moderniausius baldus, naujausius televizijos aparatus žinomiau sių firmų, įvairias krosnis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūs pirkite pigiau

Lietuvių PREKYBOS Bendrovėje
ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.
2310 West Roosevelt (12-t' St.). Tel: SEeley 3-4711

Pats įmonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutiks, parodys ir duos praktiškų patarimų Jums rūpinamais reikalais.

NUO GYVENIMO ATSLIEKA

visi tie, kurie neseka kultūrinio, politinio bei mokslo įvykių, apie kuriuos rašo spauda. — Knygų bei įvairios spaudos gausu J. Karvelio krautuvelyje, 3322 So. Halsted St., Čikagoje. Taipgi gaunama geros kokybės rašomos mašinė, FOTO — RADIO aparatai, SIUVAMOS mašinos ir kitokių dalykų, ką bepirktumėte prieš tai pasiteiraukite, juk tai nieko nekainuos, o priešingai — turėsite naudos.

NAMŲ STATYBA.

ĮVAIRŲS REMONTAI IR PARDAVIMAS

Jeji norite remonuoti, pirkti ar užsakyti gerai išplanuotą, patogų, gražų ir pigų namą, kreipkitės pas

V. Š I M K Ū,
4645 So. Keating Ave., Chicago 32, Ill.
Susitarimui šaukite: REliance 5-8202
Šiokiadieniais nuo 5 val. p. p., o Šventadieniais nuo 10 iki 4 val.

BALDŲ IR ĮVAIRIŲ DAIKTŲ saugus, greitas, tvarkingas ir nebrangus

PERKRAUSTYMAS

Jokio kainos skirtumo nėra bet kurioje Chicago kolonijoje gyvenantiems bei persikeliantiems. Gera apdrauda.

Antanas Vilimas
3415 So. Lituania Ave., Chicago, Ill.
Telefonas: FRontier 6-1882.

Sutvarkykite Laiku Savo Automobilį COMPLETE AUTO SERVICE

4542-44 SO. WESTERN AVENUE Tel: CLiffside 4-0079

Sav. Stasys Dapkus, prityres mechanikas, turįs moderniausius įrengimus, gerai ir nebrangiai pataiso karoseriją ir nudažo, taip pat sureguliuoja motorą, kad tautplau naudotų benzine ir alyva. Jis žioie srity dirba nuo 1926 m., taip kad jo darbu būsite patenkinti. Namų tel: WA 5-7580.

27 metai patyrimo siuvime

1. Pigiai, greitai ir gerai siuvu naujus drabužius, senus išvalau, pataisau ir persiuvu pagal Jūsų skonį.
  2. Plaunu ir prosinu baltinius.
  3. Už mažą atlyginimą išnuomėju pasiskaityti knygas.
- MARTYNAS VIDRA,**
3558 So. Halsted St., Chicago, Ill. Tel: YArds 7-6035

DAINOSE APDAINUOTA IR PASAKOSE APSAKINĖJAMA KARČIAMA RUŽAVA

(MEISTER BRAU TAVERN)
DABAR randasi Chicagoje, 2532 W. 47 St., Brighton Park Sav. V. PRANCŪZEVIČIUS. Tel: VIRginia 7-2429

ARS-FOTO STUDIJA

3210 So. Halsted St., Chicago, Ill., Ill., daro įvairių dydžių portretus ir nuotraukas.
Atlieka Studijos ir Foto mė-gėjų darbus.
Aprūpina gera filmine medžiaga.

AUTO TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-tone padangos, baterijos ir automobiliams dalys.

1934 W. 59th Street Tel: GROvehill 6-9136
M. ČESAS, patyres automobilijų specialistas

Virš 50 metų veikia dieną ir naktį

Ne tik patarnauja, bet ir broliškus patarimus duoda apie ĮVAIRIAS APDRAUDAS. Kreipkitės į

JOHN F. E U D E I K I S
Laidotuvių Direktorius

Tai yra seniausia ir didžiausia laidojimo įstaiga.
4605 — 07 So. Hermitage Ave. Tel: YArds 7-1741 ir 7-1742, arba — 4330 — So. California Ave. Tel: LA 3-0440.

Koplyčiose veikia moderniški oro keitimo įrengimai

STEPONAS C. LACKAWICZ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYS KOPLYČIOS

2424 W. 69th St. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Pl. VIRginia 7-6672
10756 S. Michigan Ave. PULLman 5-1270

LIGDĖSIO VALANDOJ Sankite MAŽEIKA & EVANS LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. Western Ave. Air Conditioned koplyčia REpublic 7-6666 — 7-6661 Automobiliams vieta
Tiesa, kurie gyvena kitose miesto dalyse, gausime koplyčioje arčiau Jūsų namų.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Moderniškiausii baldai, televizijos aparatai, orui vėsinti įrengimai, skalbiamos mašinos, šaldytuvai, radio aparatai, kilmiai, spyruokliai, matracai ir visa, kas tik reikalinga namų įrengimams.

Lengvi išsimokėjimai, sekmadieniais jokių takų.

FURNITURE CENTER, INC.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS
3224 — 26 — 28 So. HALSTED ST.
Telefonas: Victory 2-4226.
Įmonė atidaryta: Pirm., Ketv. 9—9:30.
Kitomis dienomis 9—6. Sekmad. 10—5 val.

"Laisvosios Lietuvos"

DIDŽIOJI

GEGUŽINĖ

Š. m. RUGPIŪCIO 28
GRAŽIAJAME BUČIO SODE,
WILLOW WEST PICNIC GROVE
WILLOW SPRINGS ILL.

Programoje: 1. SALTIMIERO RADIO
KAVALIERIŲ KVARTETAS 2. SPORTO VARŽY-
BOS JAUNIMUI 3. DOVANŲ IR LAIMĖJIMŲ
PASKIRSTYMAS 4. ŠOKIAI IR ŽAIDIMAI
5. VALGIŲ BUFETAS 6. TRYS GĖRIMŲ
BUFETAI

Prasome maloniai atsilankyti

Per
\$200

BUS IŠDALIN-
TA DOVANŲ

Televizijos,
Radio, Lai-
krodžiai
ir tt.

SKANIAU, ŠVARIAU IR JAUKIOJE APLINKOJE
Jūs pavalgysite pusryčius, pietus ir vakarienę lietuvių laikome-
je valgykloje

Antonette's Lietuviška valgykla

3206 South Halsted St., Chicago 8, Ill.

Lietuviški ir vietiniai valgiai, mandagus patarnavimas, žemos
kainos. E. Galminienė ir Z. Gražienė, sav.

VYRIŠKŲ DRABUŽIŲ KRAUTUVĖ

BEN NORBUT MEN SHOP

3358 S. Halsted St.

KOKYBĖ — YRA MANO ŠŪKIS.

Didelis pasirinkimas naujausios mados vasarinių sportinių bal-
tinių, kelnų, kaklaraiščių ir vi-sa, kas reikalinga vyrams leng-
vam apsirengimui.

"LAISVOSIOS LIETUVOS" SKAITYTOJAI,

jei pirksite už \$5.—, gausite dovanų naujos nylon rūšies kojines,
vertės \$1.—

Ivairiausių spalvų aliejiniai ir
matiniai žinomiausios firmos

REVERE DAŽAI

Pigiomis kainomis, — nuo \$2.80 už gal. pradėdant.

Visos kitos medžiagos kambarių ir namų atnaujinimui ir pa-
puošimui, namams reikmenys, dovanos ir rankdarbiai. —

D. Jurjonas & Co., Inc.

3524 SOUTH HALSTED ST. TEL.: Bishop 7-3371

Lietuvišką ruginę duoną, pyragus, pyragaličius, sausinius švie-
žius kas dieną kitokius delikatesus Jūs pirksite lietuviškoje

BRUNO KEPYKLOJE

3339 LITUANICA AVE. TEL.: CLIFSIDE 4-6376

Reikalaukite savo krautuvinių šios kepyklos gaminių. — Lai-
tik paskambina savininkui Broniui Macianskui ir bus pristatyta.
Ši kepykla prieš pradėdama gaminti produktus, visuomet tariasi
su sveikatos specialistais, taip, kad neveltui yra sakoma:

Kas Valgo Bruno Duoną Visad Žydi Kaip Aguona

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS

Perdirbami motorai, stabdžiai, transmisijos, keičiamos dalys. —
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Garantuotas darbas.

A. STANEVIČIUS

1835 Canalport

Tel. Dirbtuvės: SEELY 3-2146

Namų: KENWOOD 8-3092

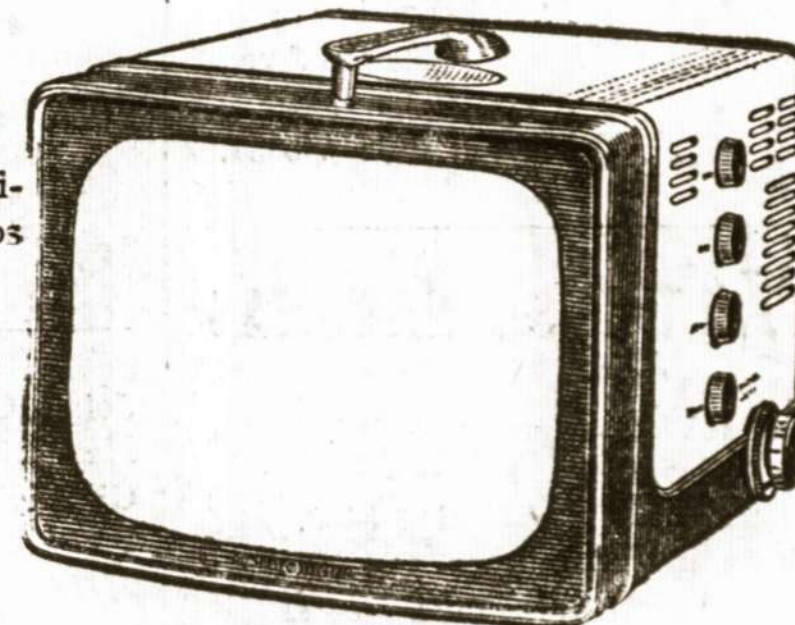
Saltimiero radijo kavalieriai: Robertas Sabonis, Povilas Šaltimieras, Kernagis ir Jonas Avelis — išpildys programą "Laisvosios Lietuvos" gegužinėje, rugpiūčio 28 dieną.

DĖMESIO!

Ateinančią savaitę per Šaltimie-
ro radijo stotį kalbės "L.L." vyr.
redaktorius Vyt. Staneika. Klau-
sykite Saltimiero radijo kasdien
nuo 8 val. iki 8 val. 30 min. kas
vakarą.

General Electric — Televizija
Didžioji Felikso Raudonio (Roosevelt Furniture
Co.) dovana "Laisvosios Lietuvos" didžiąjai ge-
gužinei, rugpiūčio 28 d.

Akordijonistas Andrius Narbutas

GYDYTOJAI

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas — 3148 West 63rd Street
CHICAGO, ILL.
Ofiso telefonas: PProspect 8-1717
Valandos: po pietų 1—3; vak. 7—8,
tiksliai antradieniais ir penktadi-
eniais.
Trečiadieniais ir sekmadieniais ofi-
sas uždarytas.
BUTAS: 3241 W. 66th PLACE
Tel.: RE 7-7868

Tel.: HEMlock 4-8815

Dr. Ant. Narbutas

PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
6757 So. Western Ave.
Priima: Pirm., treč., ketv. ir
penkt. 6:30 — 8:30
Antradieniais: nuo 10 iki 12 v. ryto.
Šeštadieniais: nuo 2 iki 4 val. popiet.

Tel.: ofiso AR 6-0161

rez. GR 2-9203

Daktaras

JUOZAS BARTKUS

Gydytojas ir Chirurgas

2336 W. Chicago Ave.,

Chicago 22, Ill.

Val.: 1—3:30, 6—9 p.p. pirmad.,

antrad., ketvirtad., penktad.;

11 val. ryto — 2 val. p.p. šeštad.

Tik susitarus trečiadieniais.

DR. JUOZAS PAUKŠTYS

DANTŲ GYDYTOJAS

4253 So. Archer Ave.

Įėjimas iš Whipple Ave.

Priėmimo valandos:

nuo 10 iki 12,

nuo 2 iki 6 ir nuo 7 iki 9 val.

Išskiriant trečiadienius

ir sekmadienius.

Šeštadieniais nuo 10 iki 4 val.

Telefonas:

ofiso LAfaet 3-4949

namų CE 3-7786

Vaistinė

Savininkas

Pr. A. Šimkus

3301 South Halsted Street

Tel.: VIRginia 9080 ir 9081.

Didelis pasirinkimas įvairių kos-

metikos dalykų ir malonus patar-

navimas pačio savininko

Pr. Šimkaus.

Pavasariinių vienaėlių kostiumų
sportinių ir išėginių drabužių
didelis pasirinkimas pas

H. SEIGAN

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR
BATŲ KRAUTUVĖ.

4622 S. Ashland Av., Chicago 9, Ill.

Telef.: YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina
ilgesniam išst mokėjimui be nuosimčių!

Mandagus patarna vimas lietuvių kalboje.

Krautuvė atdara: Pirmad. ir ket-

virtad. nuo 9 val. ryto iki 9:30 val

vak., kitomis dienomis iki 6 v. vak.

Sekmdieniais nuo 10 iki 2:30 val

Kalbame lietuviškai.

JAUKUS LIETUVIŠKAS
RESTORANAS IR VALGYKLA,
biliardas ir stalo tenisas. Įvairus
gerimai, šalti ir šilti užkandžiai.
Trenutinių mėgstamiausia vieta.
Erdvi salė

Ivairiems parengimams

JONAS BUDRIKAS

1442 So. 49th CT., Cicero 50, Ill.

Tel.: TOWNhal 3-9472